

פרשת לך לך
כניסת שבת: 16:33
צאת השבת: 17:29
רבנו תם: 18:05
אופק תל אביב
י"ג חשון התשפ"א

בית תורה וחסד "עטרת מרדכי אליהו"

בית מדרש יום וחצות לילה, לימוד משניות והזוהר הקדוש לעילוי נשמת הנפטרים, ובית תמחו לנזקקים על שם ולעילוי נשמת מו"ר מרן הראש"צ המקובל האלקי הגה"צ הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זיע"א ולעילוי נשמת הצדיקים הקדושים: רבי יעקב רבי ישראל רבי מאיר ורבי אלעזר למשפחת אביחצירא זיע"א ולע"נ הגאונים הצדיקים: מרן הראש"צ הרב עובדיה יוסף ומו"ר הרב יוסף מיכאל אברג'ל זצוק"ל זיע"א

פרשת השבוע
מחורת מרן
הראש"צ זיע"א

הנה נא ידעתי - ואהבת לרעך כמוך

"ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. והנה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת, והרגו אתי ואתך יחי. אמרי נא אחתי את, למען ייטב לי בעבורך וחייתה נפשי בגללך" (י"ב, י"א-י"ג)

אחד מהניסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו הוא הרעב הכבד שאילץ אותו לרדת מצרימה. שם נלקחה שרה אמנו על ידי פרעה הרשע.

מבאר רש"י: "הנה נא ידעתי" - מדרש אגדה (תחומא ה'): עד עכשיו לא הכיר בה, מתוך צניעות שבשניהם, ועכשיו על ידי מעשה הכיר בה". לפי פירוש זה לא הכיר אברהם אבינו כלל ביופיה של שרה אמנו עד עתה. עוד מפרש רש"י, וזו לשונו: "דבר אחר (בראשית רבה מ', ד'), מנהג העולם שעל ידי טורח הדרך אדם מתבזה, וזאת עמדה ביופיה". לפי פירוש זה, חשש אברהם אבינו מהמצרים בשל יופיה של שרה, שהיה מעל הטבע. עוד מפרש רש"י: "ופשוטו של מקרא, הנה נא הגיעה השעה שיש לדאוג על יופיך, ידעתי זה ימים רבים כי יפת מראה את, ועכשיו אנו באים בין אנשים שחורים ומכוערים, אחיהם של כושים, ולא הורגלו באשה יפה". לפי פירוש זה באמת הכיר אברהם ביופיה, אלא שעתה היה עליו לתת דעתו על כך, משום שהאנשים השחורים והמכוערים עלולים להזיק לו בגללה.

ידועים דברי חז"ל (קידושין מ"א ע"א): "אמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שיקדש את האשה עד שיראנה, שמא יראה בה דבר מגונה ותתנגה עליו, ורחמנא אמר: 'ואהבת לרעך כמוך'". לפי זה, יקשה על הפירוש הראשון ברש"י: כיצד קידש אברהם אבינו את שרה אימנו בלא לראות אותה? אלא שיש בזה שבח גדול לאברהם אבינו, שכאשר ביקש לעצמו אשה, לא התייחס כלל לדברים החיצוניים שבה. הוא קיבל על עצמו את האשה שיוזמן לו הקב"ה ללא כל השפעה של מצבה החיצונית. הרי גדולתו של אברהם היא שהיה מסוגל לקיים "ואהבת לרעך כמוך" בכל מצב.

אחד מגדולי דורנו זצ"ל היה רגיל לאכול בליל שבת גרעינים של חמניות. אשתו המסורה היתה מביאה לו מידי ערב שבת צלחת מלאה בגרעינים, ואחרי שהיה מסיים לאכלם היתה מרימה את המפה ומנערת את הקליפות אל פח האשפה. פעם אחת העיר לה בעלה הרב זצ"ל שיש למפה דין של 'מוקצה'. אמרה לו אשתו באנחה: הרי אתה עושה את המפה למוקצה על ידי הנחת הקליפות, ומה עלי לעשות? הרגיש הרב זצ"ל שהדבר מצער את אשתו, וקיבל על עצמו שלא לאכול עוד גרעינים, למרות שאהב זאת מאד, כדי שלא לעבור על עשה מדאורייתא של "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, ח"ט).

(אולם למעשה, אם הקליפות אינם ראויות למאכל אדם או בהמה, יניח דבר הראוי למאכל וכך יהא מותר לו לטלטל. ראה משי"ב בשו"ת מאמר מרדכי ח"ב או"ח סי' ל"ד).

מעלת הצניעות

"וַיִּנָּע ה' אֶת פְּרָעָה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דָּבָר שְׂרֵי אִשֶׁת אַבְרָם" (י"ב, י"ז)

"**על דבר שר"י** - על פי דיבורה. אומרת למלאך: הן! והוא מכה" (רש"י ע"פ בראשית רבה מ"א, ב). **פרעה** התפלא: מי הוא זה שמכה בו? כיצד הצליח לעקוף את כל שומרי בית המלך ולהיכנס לחדרו? מכאן אנו למדים כמה גדולה מעלתה של הצניעות! בזכות צניעותה המופלגת של שרה אמנו זכתה להינצל מאותו רשע, ומלאך מן השמים בא להצילה. הקב"ה אמר לאברהם אבינו: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (כ"א, י"ב) - "בקול רוח הקודש שבה".

והוסיף רש"י: "למדנו שהיה אברהם טפל לשרה נביאות". שרה לא נזרקה לכבשן האש ולא עמדה ברוב הניסיונות הקשים שעמד בהם אברהם, אך עם זאת זכתה לרוח הקודש ולנבואה. כל זאת בזכות מידת הצניעות שהיתה בה. ואכן, המלאכים שואלים (ח"ק, י"ט): "איה שרה אשתך", כדי להדגיש את הצניעות שהיתה בה, שהיתה מסתירה עצמה באוהל. (י"דברי מרדכי")

תנא דבי אליהו
חידושים בפרשה
מבית מדרשו

תנועת החזרה בתשובה הראשונה בעולם

אברהם מחזיר בתשובה

אברהם אבינו היה בעל התשובה הראשון בעולם. הראשון שהתעורר מעצמו להכיר את הבורא יתברך שמו. אחרי שהוא הפך לבעל תשובה, הוא לא נח ולא שקט, ואף טרח טרחה גדולה להשיב בתשובה את תרח אביו, שהיה עובד פסילים אליליים בכל מאודו (עיין "בן יהודע", בבא בתרא, דף טו ע"א, על-פי רבנו הארי"י ז"ל).

אברהם אבינו לא מסתפק בהחזרתו בתשובה של אביו בלבד. הוא הפך לתקן את כל העולם, במלכות שדי"י, להפיץ את האמונה בבורא העולם. הוא אף מוצא כמה וכמה דרכים שעוזרות לו במשימה שנטל על עצמו. דרכים שתנועות התשובה משתמשות בהן עד היום.

משימה לארכיאולוגים

"פעם מסרתי שיעור בפני קבוצת חוקרים ארכיאולוגים", סיפר מרן הרב זצ"ל. "הם סיפרו לי על הממצאים שנמצאו בדורות עברו. שאלתי אותם: 'האם מישוהו מכם מצא את הספרים של אברהם אבינו? הם הביטו בי כלא מאמינים ואמרו, כי מעולם לא שמעו שישנם ספרים שנתתו בידי אברהם אבינו. סיפרתי להם שאברהם אבינו פעל להפיץ את אור ה' בעולם. הוא הקים דוכנים, ערך כנסים להחזרה בתשובה, כתב ספרי אמונה. בכל מקום שהיה הולך, היה מכיר לבני-האדם את אלוקים. עד שנוצרה קהילה גדולה סביבו והייתה נקראת 'בית אברהם'.

ראיתי שהחוקרים הארכיאולוגים מביטים בי בחוסר אמון. פתחתי בפניהם את הרמב"ם בהלכות עבודה זרה (פרק א) והראיתי להם מה שכתוב על אברהם: 'והתחיל לעמוד ולקרות בקול גדול לכל העם, ולהודיעם שיש א-לוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבדו' - במה זה שונה מהדוכנים שיש בימינו, בהם מלמדים את העוברים ושבים כי יש אלוקים? 'והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה' - כאן כבר מדובר על ציבור גדול שמתכנס במקום אחד, ממש כמו הכנסים לחזרה בתשובה שעושים בימינו. 'ושתל בלבם העיקר הגדול הזה' - וכאן מדובר על סמינרים להעמקת היהדות, שוב כמו בימינו.

כאן הגעתי לעיקר שמעניין את הארכיאולוגים. מה שאומר הרמב"ם: 'וחיבר בו ספרים' - חיבר ספרי אמונה, קונטרסים, חוברות, והיה מפיץ אותם בעולם, כמו שעושים ארגוני החזרה בתשובה בימינו. 'היה מודיע לכל אחד ואחד לפי דעתו, עד שיחזירוהו לדרך האמת' - דיבר עם כל אחד ואחד בגובה העיניים שלו, בשפה שלו ובמושגים שלו. 'עד שתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם' - לבסוף אברהם אבינו הקים קהילה גדולה של רבבות בני-אדם מאמינים, ולקהילה הזאת היה שם - 'בית אברהם'.

לאחר שהראיתי להם את כל הנ"ל אמרתי להם, שיש להם אתגר גדול למצוא את הספרים של אברהם אבינו. ספרים שנפרצו מן הסתם ברבבות עותקים. אמרתי להם כי אם מישוהו מהם ימצא את הספרים האלה - זה יהיה הגילוי הארכיאולוגי הגדול ביותר בהיסטוריה".

הכלים השתנו - הערכים לא

והמשיך ואמר הרב זצ"ל: "אמרתי להם שהדברים שאברהם לימד והפיץ ברבים בעבר - הם דיבורים שמתאימים גם לדורנו. אולי השתנו כלי הכתיבה, אולי השתנה התרבות, אבל הערכים אינם משתנים. האמת נשארה אמת והשקר נשאר מגונה, אפילו שבעברו 4,000 שנה. האמונה הביאה חיים גם בימי אברהם אבינו, והיא ממשיכה לעשות זאת גם בימינו.

אמנם איננו מתמודדים עם עבודה-זרה מהסוג שאברהם אבינו התמודד אתה, וזה גם לא מעט בזכות הפעילות של אברהם, אך המגמה שלנו והמגמה של אברהם היא אחת. ולכן יש חשיבות גדולה למצוא את הספרים הללו". המשימה שאותה נטל על עצמו אברהם אבינו, היהודי הראשון, לא רק שעשתה הצלחה שבזכותה קם העם היהודי כולו, אלא היא אף מסמנת לנו עד היום את הדרך שבה צריכים כולנו לדבוק, כדי להאיר את אור ה' בכל מקום, ובעיקר בלבבות של אחינו שלא זכו לאור זה, וכך לאט לאט - אבל בטוח - לתקן עולם במלכות שדי"י.

"אביהם של ישראל על התורה"

דיני הטמנה בערב שבת ובשבת (המשך)

כיסוי הסירים שעל האש

יא - סיר המונח על גבי אש [אפילו גרופה וקטומה ואינה נוגעת ישירות באש] אסור לעטוף אותו בשמיכה מכל הצדדים, מכיון שזו כהטמנה בדבר המוסיף הבל (ע"י האש שלמטה). ולכן, יש להשאיר מעט רווח בין הסיר לשמיכה העוטפת אותו.

כיסוי הסיר שלא נוגע באש

יב - כאשר הסיר לא נוגע באש, והכיסוי שמכסה את הסיר מוסיף הבל מחמת האש שמתחתיו לדעת האשכנזים מותר, גם לספרדים המחמירים כדעת השלחן ערוך בהטמנה במקצת, נהגו להקל בערב שבת לכסות את **מכסה הסיר** בלבד או מגבת מערב-שבת, אמנם בין לאשכנזים ובין לספרדים לא יכסוה מכל הצדדים, כיון שאם הסיר מכוסה מכל הצדדים [בלא רווח] הרי זו הטמנה גמורה.

הטמנה בסירים כיום

יג - כיום מותקנות ידיות לכל סוגי הסירים, ולכן אין אפשרות לעטוף את הסיר מכל צדדיה, שהרי במקום הידיות נוצר מרווח, ולכן מותר לאשכנזים לעטוף את הסירים, ולא נחשב כ"הטמנה". אמנם, סיר שהתפרקו ידיותיו עלולים להגיע לידי "הטמנה", ולכן יש להיזהר שלא לעטפו מכל הצדדים, ולספרדים מותר לכסות את הסיר אם הבד או המגבת נמצאים מעל הסירים ולא נופלת על צדדי הסיר או אם יש ידיות (שאיז המגבת לא נוגעת בדופן).

כיסוי הסיר בכיסוי מיוחד

יד - גם לאשכנזים אסור לעטוף את הסיר בכיסוי תפור לפי מידותיו ובו מקום מיוחד לידיות באופן שהכיסוי עוטף את כל הסיר, מכיון שבאופן זה לא נשאר מרווח בין הסיר לבין הכיסוי.

הטמנה בשבת

הטמנה בשבת עצמה

טו - אסור להטמין **בשבת** בין בדבר המוסיף הבל, כלומר בחומר המוסיף חום, ובין בדבר שאינו מוסיף הבל, כלומר בחומר שאינו מוסיף חום אלא שומר על החום הקיים.

כסוי סיר בשבת בשמיכה וכדו'

טז - אסור לכסות סיר [או מיחם] גם אם אינו על האש, בשמיכה ואפילו בסדין דק מאוד **בשבת** משום איסור "הטמנה". וכל זאת אף על פי שהתבטל שבסיר מבושל כל צרכו ומצטמק ורע לו, והכיסוי הוא רק כדי לשמור על חום הסיר.

("מאמר מרדכי" שבת)

הצייר הקדוש - חכם יהודה ליאון פטילון זיע"א

הצדיק הנסתר חכם יהודה ליאון פטילון נולד בשנת תרס"ה, בסלונקי שביוון בגיל תשע התייתם מאביו, וגדל אצל סבו וסבתו שהיו ממשפחה מיוחסת מאד.

הסבא היה מגדולי המקובלים ביוון, ונכדו יהודה ליאון נקשר אליו מאד. מידי לילה היה הסבא מעיר אותו לתיקון חצות ולומד עמו, כמו כן היה לוקח אותו למסעות מסתוריים ומצרף אותו לתעניות שערך.

כבר בנערותו התבלט ר' יהודה בדבקותו המיוחדת בבורא ובשמירת העיניים. בגיל 40 עלה לארץ וגר עם זוגתו ויקטוריה, ברחוב אלעזר שבשכונת שבזי בתל אביב, שם ראהו המקובל ר' הלל שמחון והבחין ברוח קודשו, כי ניצב מולו אגם גדול משכמו למעלה, עם נשמה גדולה המאירה באור גדול, אש שלהבת בוערת מעל ראשו, כיון שהיה שמור במידת הקדושה בצורה נפלאה, ואז צירפו לחבורת הצדיקים הנסתרים שהיו אז בתל אביב.

דבר נפלא היה, שכאשר חכם יהודה ליאון נכנס לשיעור בזוהר הקדוש, היה תיכף מבין הכל, והיה נראה כאילו מזכירים לו דברים שכבר למד בעבר. והנה למחרת כשהגיע לשיעור, עמד ואמר שיש לו מה להוסיף על מה שלמד אתמול, וגילה סודות שלא שמעתם און, וכך חזר הדבר ונשנה יום אחרי יום. כשראו כך חבריו, גזרו עליו שיגלה להם מהיכן יודע כל זאת, ולאחר הפצרות מרובות ענה- "בכל לילה נשמתי עולה להיכלו של רשבי", ושם ר' שמעון מפרש את דברי הזוהר באופן שאמרתי לכם".

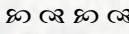
למלאכתו היה עוסק במלאכת הציור והיה מצייר תמונות נוף, ימים ומדברות, וכן צייר את דמות בעל התניא זיע"א וכל אותו הזמן שצייר היה עטור בתפילין, ולא הפריד את מחשבתו מהבורא, פעם אחת שאלו תלמידו ר' חיים כהן "החלבן" זיע"א, כיצד היה מצייר עם תפילין, והרי אסור להסיח דעת התפילין, השיב לו ר' יהודה - "תסתכל היטב על המכחול שלי", והנה ראה שהמכחול מצייר מאליו, אמר לו ר' יהודה - "ראשי נמצא בכל עת למעלה בעולמות העליונים, וכל זה לא עשה עיני השבעת קולמוס, אלא מן השמיים סייעו בידו, מכוח מידת הקדושה שדבק בה.

ר' יהודה היה בקי גדול מאד בשורשי נשמות וגילגולים, והיה עוסק בתיקון הנשמות והיה אומר שרוב החתולים באים בגלגול על עוון חילול שבת, ופעם באה אליו החתולה ועמדה על שתי רגליה האחוריות ויללה, אמר לה ר' יהודה- "בסדר, נעשה לך תיקון הלילה ותבואי בבוקר", למחרת חזרה החתולה, ואמר לה "את מתקנת", תיכף יצאה לכביש ונדרסה.

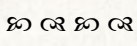
החזון איש זצ"ל, היה שולח אנשים אליו ואומר להם- "גשו לר' יהודה ליאון פטילון, אצלו תמצאו ישועה, ואכן הרבה נושעו מכוח ברכותיו וקדושתו וראייתו הרוחנית, שהיה רואה דברים למרחקים, עד שכינהו "החוזה מתל אביב".

נסתלק בט"ו מרחשוון התשל"ה, בהיותו כבן 70, ונטמן בבית העלמין סנהדריה בירושלים. זיע"א.

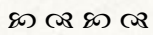
לקבלת העלון במייל
ateretme@gmail.com

לעורר ולהזכיר! השבת נכנסת מוקדם
 לעדכון שעות התפילה באתר
www.עטרת-מרדכי.co.il

להצטרפות ללימוד יומי מתוק מדבש
 בוואטאפ שלחו "לימוד יומי" ל:
054 - 44 77 562

בית תורה וחסד- "עטרת מרדכי אליהו"
 רחוב הרב זכריה מדאר 31 רחובות.
08-9397933 | 054-4477562
ateretme@gmail.com

העלון מוקדש לעילו נשמת:

פנחס בת מגינה, יצחק בן רחמא רינה, יחיאל בן סעידה
 שמחה בת שושנה, גיליה בת שרה נינה
 רבקה בת סָפָה, סעדה בת יקוט